

Pozvání na „Dlouhou cestu“

Kdo dnes přišel, nemusel litovat, Dlouhá cesta nebyla nikterak dlouhá a přesto, že je historická, ledaco na ni ještě zůstalo, přežilo. **Vedla z Pankráče do Braníka.** Historické cesty mívají své cíle, tato měla ale důvod veskrze praktický. Pomoc branickým usedlostem na pravém břehu Vltavy, během častých povodní. Byl to tehdy jediný možný způsob, jak se k usedlostem v zatopené oblasti dostat. Později se dokonce se uvažovalo, že Dlouhá cesta poslouží jako pátevní komunikace pro pankráckou planinu. To se ale nestalo, celé území bylo téměř úplně zastavěno, rychle a hlavně podle jiného územního plánu.

Z Dlouhé cesty tak zbyly jen kousky nezastavěných částí ulic Na Pankráci, Na Strži, Jeremenkova, parku Dlouhá cesta, ovocného sadu a ulic U Dubu, dále ulice Zelený pruh se Starou cestou z Dobešky do Braníka.

Cesta parkem Dlouhá cesta je dnes rozkopaná, cosi se zde ukládá pod zem. Z autobusu jsme tedy vystoupili až ve stanici **„Na Planině“**, před vysokou budovou logistického areálu devíti firem. Vstupní halu věžové budovy zdobí na průčelí zajímavý reliéf. Rozhodně stojí za zastavení.

Trachytový reliéf je od českého sochaře **Ivana Kalvody** z roku 1960 a nese název **Stavaři**. Původně se nacházel na fasádě budovy bývalé Státní banky československé na Senovážném náměstí pod názvem „Práce a technika“, později byl z budovy sejmут a uložen do depozitáře. Odtud putoval zrestaurovaný sem na věžovou budovu v ulici **Zelený pruh**. Nebylo to jednoduché. Reliéf má rozměr 5x4 metry. **Trachyt**, ze kterého jej sochař Kalvoda vytvořil, je hornina. Ta opravdu kvalitní pochází z Itálie nebo z Číny.

Na Dlouhé cestě není nouze o zajímavá místa a objekty. K těm moc pěkným, **patří ulice U dubu**, další naše zastavení. Svažitá ulice, vilky, každá jiná, okolí upravené. Je to pěkné, klidné místo pro život. Starý, krásný dub, jenž dal místu jméno, stojí v soukromé zahradě před vilkou, jednou z nejzajímavějších.

Ulice U dubu se stává stále užší, pro auta je tak neprůjezdná, pro bydlení ale ideální. Zahrady pozemků jsou chráněné živými ploty. Ulička, jen tak pro jednoho, nás vede do **ovocného sadu „U dubu“**. Je to vlastně jediná nezastavěná volná plocha na trase Dlouhé cesty. Plocha bez zákazů, je tu volný pohyb psů, chůze a ležení na trávniku, a ovoce? Kdo si co natrhá nebo posbírá. Momentálně jsou v kurzu ořešáky. Pod nimi je ale dokonale posbíráno. Hledejte taková místa v Praze!

Ovocný sad lemuje zajímavá zástavba vilek, řadových rodinných domků, občas se objeví i panel, zeleň je ale milosrdná, ledaco zakryje, navíc již dostává tu paletu podzimních barev

Na rozlehlý ovocný sad navazuje park „**Zelený pruh**“, park je po rekonstrukci cest a veškerého vybavení. Staré, krásné stromy, hlavně duby a javory, byly doplněny novou výsadbou. Parkem jsme došli až na **Dobešku**.

Vilky na Dobešce se začaly stavět již před první světovou válkou. Během války se ale nestavělo a tak byly dokončovány až po válce. Platily tehdy na ně velmi přísné stavební předpisy. Bydlelo zde mnoho známých osobností, třeba členové Národního divadla Josef Pehr, Ladislav Pešek nebo operetní zpěvák Jára Pospíšil a mnozí další. Zastavili jsme se před vilkou „**Proč bychom se netěšili**“ z roku 1927. Na čelní straně fasády jsou nakreslené výjevy ze Smetanovy Prodané nevěsty od akademického malíře Karla Nováka.

Na místě, kde právě stojíme, se nám stala zajímavá příhoda, zastavilo u nás pomalu projíždějící auto a řidič otevřeným okýnkem se ptá: prosím vás, já vidím, že se bavíte o téhle vilce. Já tady bydlím ve vedlejší ulici patnáct let a nevím, čím je ta vila zajímavá. O co se tedy jedná? Dostalo se mu vysvětlení, poděkoval, prohodili jsme pár slov o tom, že není jediný, kdo o svém okolí toho zrovna moc neví. Spokojený, nastartoval a odjel.

Nedaleko je další zajímavá moderní stavba, pojďme se na ni podívat. Je to rodinný dům s číslem 1 výtvarníka Františka Dvořáka. Dům s industriálními detaily a nádherným výhledem, navržený **architektem Janem Kaplickým** v roce 1967 těsně před jeho emigrací do Anglie. Zdá se nám, že příliš krásy nepobral. Zlí jazykové z odborné veřejnosti dokonce tvrdí, že se jedná o vůbec nejdražší stavební buňku v historii.

Dobeška nejsou jenom zajímavé vilky, ale i lesopark na přírodní památce Branické skály. Na skalním masivu se rozprostírá planina s jedním z nejkrásnějších výhledů na vltavskou kotlinu, Dívčí hrady, ale i vzdálenější Vyšehrad a Pražský hrad. Místo bývalo i nebezpečné, stačila malá nepozornost nebo úmyslný hazard a hrozil stometrový pád. Proto je nově celý skalní masiv oplocen průhledným plotem. Pro ničím nerušený výhled navrhl architekt a herec **David Vávra** dřevěnou vyhlídkovou plošinu. Pojďme se z výšky rozhlédnout, vyfotit se a vzpomenout, že jsme tady byli i v roce 2015, je to tedy rovných deset let a bylo nás tehdy 15.

Obě fotky, s rozdílem deseti let, pořídila Jiřina Žipková. Časy se zkrátka mění, ale i na výhledu je ledaco jinak. Třeba nově budovaný Dvorecký most, konečně další zajímavá, moderní stavba pro Prahu, kde je problém cokoliv nového prosadit. Název Dvorecký je pouze pracovní, most své jméno dostane až při slavnostním otevření.

Rozhlédli jsme se, obešli lesopark a jsme na okraji branického svahu u schodů **Staré cesty**. Po levé ruce máme ale ještě jednu zajímavost, bývalý Kulturní dům Dobeška, **dnes divadlo Dobeška** je od roku 1980 domovskou scénou divadla **Sklep**, které založili David Vávra s Milanem Šteidlerem v roce 1971.

Divadlo Dobeška a Stará cesta.

Zajímavá vila je i v prudkém a náročném svahu na **Staré cestě**. Neorenesanční vila č. 15/12 je z druhé poloviny 19. století a vlastnil ji **český malíř Luděk Marold**.

Na konci Staré cesty, již na vltavském nábřeží, jsme se zastavili u kostela sboru Českobratrské církve evangelické. Stavební povolení získala stavba dřevěného kostela v roce 1948 jako provizorium, stojí tu ale dodnes. Naopak kostelík, který byste podle vzhledu hledali někde ve Švýcarsku nebo v severských zemích, má krásně upravené okolí a získal ještě přístavbu, navrženou Davidem Vávrou.

Kostelík má za zády přírodně chráněnou branickou skálu. Nebylo tomu tak vždycky. Od 18. století zde probíhala těžba vápence a vlastně hned na místě se páliło známé pražské vápno. Ještě hůře bylo za okupace. Němci tady ve skále začali budovat továrnu na výrobu zbraní a střeliva. Skála měla továrnu chránit proti bombardování. Podzemní systém měl sedm různě dlouhých chodeb vedených do oblouku. To byla zase ochrana proti dělostřelecké palbě z protějšího břehu Vltavy. Továrna ale vyrábět nikdy nezačala, než byla hotová, byl konec války a okupanti se museli poroučet!

Vchody do skály jsou uzavřeny mříží a železnými vraty. Dvě chodby jsou zimovištěm netopýrů. Dříve zanedbaná plocha pod skálou je dnes upravená na pěkný park a dětské hřiště. Od naší poslední návštěvy před lety je to příjemné překvapení. Přírodní památka Branické skály, opředená pověstmi o skrytém pokladu a tajemném hradu si to zaslouží. Naše vycházka v tomto pěkném parku končí.

Vycházku připravili Mirek a Zdenka Bernátovi, kronika Mirek, informace k reliéfu na Zeleném pruhu Hana Mašková

Spoustu zajímavých fotek pořídily Jiřina Žipková a Hana Mašková

